

Het recht op vrije keuze van gezondheidszorgvoorziening

Evelien DELBEKE
Advocaat
Navorser Universiteit Antwerpen

Samenvatting

Patiënten hebben overeenkomstig artikel 6 Wet Patiëntenrechten principieel een recht op vrije keuze van beroepsbeoefenaar. In de geannoteerde kortgedingbeschikking rees de vraag of een patiënt ook het recht heeft om vrij te kiezen in welke gezondheidszorgvoorziening hij zal worden verzorgd. In deze bijdrage wordt een dergelijk recht bevestigd, op basis van de algemene beginselen van aanbod en aanvaarding evenals de voorbereidende werkzaamheden van de Wet Patiëntenrechten. Weliswaar is een dergelijk keuzerecht niet onbeperkt. Er zijn zowel wettelijke als feitelijke beperkingen. Bij wijze van voorbeeld van een dergelijke beperking wordt ingegaan op de regelgeving over het gezondheidsbeleid m.b.t. comateuze en vegetatieve patiënten.

Résumé

Conformément à l'article 6 de la loi relative aux droits du patient, les patients disposent en principe de la liberté de choix du praticien professionnel. L'ordonnance annotée en référé posait la question de savoir si un patient a également le droit de choisir librement l'établissement de soins dans lequel il sera soigné. Cette note confirme ce droit sur la base des principes généraux de l'offre et de l'acceptation ainsi que des travaux préparatoires à la loi relative aux droits du patient. Cette liberté de choix n'est certes pas illimitée. Il existe à la fois des contraintes juridiques et factuelles. Il convient, par exemple, de respecter la réglementation qui concerne la politique de santé pour les patients comateux et végétatifs.

Inleiding

1. Een jonge man is in 2010 slachtoffer van een zwaar auto-ongeval. Hij wordt opgenomen op de afdeling neurochirurgie van een universitair ziekenhuis en belandt een jaar na het ongeval na een hevige bloeding uiteindelijk in een vegetatie-

ve toestand.¹ Het ziekenhuis wil de patiënt overplaatsen naar een rust- en verzorgingstehuis (RVT), maar de vader van de patiënt verzet zich hier tegen omdat hij de instelling onaan- gepast acht voor zijn zoon. Hij voert aan dat er geen intern medisch toezicht is, dat het voor een jonge twintiger met een niet aangeboren hersenletsel niet verantwoord is om hem onder te brengen bij dementerende bejaarden, dat de kamers geen raam hebben, dat er geen aangepaste matras is, enz.

De vader spant een kortgedingprocedure aan tegen het uni- versitair ziekenhuis. Hij vordert een verbod van verplaatsing van zijn zoon naar het RVT en minstens de aanstelling van een deskundige om na te gaan of het voorgestelde RVT ge- schikt is om zijn zoon te verzorgen. Hij beroept zich hier- voor op artikel 6 Wet Patiëntenrechten², dat aan patiënten een recht op vrije keuze van beroepsbeoefenaar garandeert.

Het universitair ziekenhuis verweert zich met de stelling dat het recht op vrije keuze van beroepsbeoefenaar aan beperkin- gen onderhevig is omdat een arts niet verplicht is op de keuze van de patiënt in te gaan en bovendien de interne organisatie van het ziekenhuis voor beperkingen zorgt. Het verwijst naar een protocol tussen de federale overheid en de gemeenschap- pen en gewesten waarin een aangepast zorgcircuit en zorgnet- werk is uitgewerkt voor patiënten in een vegetatieve toestand.

De kortgedingrechter volgt het universitair ziekenhuis en wijst de vordering af als ongegrond.

§ 1. Vrije keuze van beroepsbeoefenaar als patiëntenrecht

2. In bovenstaand geschil werd het recht van de patiënt op vrije keuze van beroepsbeoefenaar centraal gesteld. Overeenkomstig artikel 6 Wet Patiëntenrechten heeft de pa- tiënt recht op vrije keuze van de beroepsbeoefenaar en recht op wijziging van deze keuze behoudens, in beide gevallen, beperkingen opgelegd krachtens de wet.³

1. Een vegetatieve toestand is een klinische toestand van volledig niet-bewustzijn van zichzelf en de omgeving, met slaap-waak cycli en met volledig of gedeeltelijk behoud van autonome functies vanuit de hypothalamus en de hersenstam. M. MONTI, S. LAUREYS en A. OWEN, "The vegetative state", *BMJ* 2010, 341, (292) 292 (zie over (P)VS uitgebreid: E. DELBEKE, *Juridische aspecten van zorgverle- ning aan het levenseinde*, Antwerpen, Intersentia, 2012, 395 e.v.).
2. Wet van 22 augustus 2002 betreffende de rechten van de patiënt, *BS* 26 september 2002.
3. Ook in andere wetteksten wordt dit recht gestipuleerd. Zie o.m. art. 127, §1 wet van 14 juli 1994 betreffende de verplichte ver- zekering voorgeeneskundige verzorging en uitkeringen gecoördineerd op 14 juli 1994, *BS* 27 augustus 1994 (hierna ZIV-wet); art. 138 wet van 25 juni 1992 op de landverzekeringsovereenkomst, *BS* 20 augustus 1992; art. 3, §1, eerste lid koninklijk besluit van 3 mei 1999 betreffende het Algemeen Medisch Dossier, *BS* 17 juli 1999; art. 3, §1, tweede lid decreet van 3 maart 2004 be- treffende de eerstelijnsgezondheidszorg en de samenwerking tussen de zorgaanbieders, *BS* 20 april 2004. In deze bijdrage gaat de focus naar de Wet Patiëntenrechten, omwille van de meer algemene toepassing ervan.